

DE ZEE DREIGT, DE ZEE TROOST

Katrien Vervaele¹

De zee 'trekt'. Altijd. Of het nu zomer of winter is, mooi weer of slecht weer. Of het water vredig af- en aanrolt, of angstwekkend brult en schuimt. We genieten wanneer we op zonnige dagen langs de vloedlijn lopen, luisterend naar het hypnotiserende ruisen van de golven. Maar evenzeer hebben we de drang om naar zee te gaan bij storm en ontij. Wanneer de oostenwind snijdt, vinden we het zowaar heerlijk te worden gezandstraald.

DAT DUBBELE GEVOEL

Toch is het strand opzoeken bij storm iets van recentere tijden. Vroeger ging je niet naar zee in slechte weersomstandigheden. Je moest daar niet zijn, je zag er niemand, behalve misschien een paar strandjutters. Overigens wachtten ook zij liever tot de storm was geluwd vooraleer het aangespoelde wrakhout en andere vondsten naar huis te slepen. Wij, moderne mensen, leven in gerieflijker omstandigheden en hebben zo af en toe nood om onze comfortzone te verlaten. Warm en regendicht gekleed en gelaarsd, zoeken we het ruige weer op. Die brullende zee, dat razende water lokt ons. We staan in opperste bewondering voor dat machtige, niet te temmen element. Maar diep in ons schuilt ook angst. Dat water is niet alleen prachtig, er gaat ook dreiging vanuit. 'De zee geeft, de zee neemt' is een oude uitdrukking, maar o zo

waar. Mensen verdrinken, schepen vergaan, en vloedgolven en overstromingen richten ravages aan. Het is iets van alle tijden, dat dubbele gevoel van fascinatie en angst voor de zee.

HET GEVEZEL VAN DE ZEEDUIVEL

De herinnering aan watersnoodrampen uit het verleden is bewaard gebleven in devote namen. De Allerheiligenvloed, de Sint-Thomasvloed, om er maar enkele te noemen. De storm slokte zeedorpen op, vernielde eilandjes voor onze kust. Testerep, Mosselinge, Tarninge, Wulpen, Scarpoord bestaan enkel nog op oude kaarten. Zeeland werd nog veel erger getroffen: in de loop van de tijd verdwenen daar meer dan 100 kerkdorpen in zee. De mensen stonden machteloos, ze begrepen niet hoe dit kon gebeuren. En om het enigszins te duiden, verzonnen ze zeemeerminnen die vloeken uitriepen. Maar ook zonder vloeken

of zeemeerminnen, zijn watersnoodrampen van alle tijden. Traag maar gestaag warmt het klimaat op, de ijskappen smelten, het zeewater stijgt. Op momenten van hevige storm met wind uit het noordwesten en springtij daarbovenop, komt dat doembeeld dagen. Pier en staketsel gaan dicht, stormmuurtjes worden opgekrikt, mensen gemaand van de dijk weg te blijven. Maar ook dan willen we de zee zien, de golven horen razen, het opgezwepte zout proeven.

Vissers zul je in dergelijke omstandigheden niet aan zee of op de dijk zien lopen. En al zeker geen vissersvrouwen, want zo'n weer maakt hen bang. Zo'n weer houdt hen wakker. Zeker als hun man gaan varen is. Ook de mannen kennen het gevaar, maar zij dekken met bravoure en praatjes hun angst toe of zwijgen simpelweg. Vissers op rust vertellen er wel over. Dat ze in hevige stormen soms dachten dat het de duivel was die tekeering. Dat ze de poorten van de hel hebben zien opengaan. Ze vertellen hoe ze dan soelaas vonden in spreuken en gebeden, en al eens een vloek ertussendoor. Ze vertellen hoe sterk ze geloofden en hoopten dat er 'iets' hierboven was, dat er 'lemand' was die hen beschermde tegen de zeeduivel. En wanneer de zee weer rustig was, en ze 's nachts wachtlieden en keken naar de sterren en naar die onmetelijke, mysterieuze zee, overviel hen soms nog intenser het gevoel 'dat er toch iets moet zijn'.

Misschien is het ook dat wat wij zoeken wanneer we langs de vloedlijn lopen, kijkend en luisterend naar die eindeloze deining. De golven die aanspoelen en weer wegsliipen, steeds opnieuw. En dat op het grotere ritme van eb en vloed.

MEER LEZEN?

Het nieuwe boek 'Vergeten verhalen van de zee' bundelt een eigenzinnige verzameling vertellingen en verhalen over de zee, op de grens tussen realiteit en fantasie.

¹ Katrien Vervaele; katrien.vervaele@telenet.be